Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

26. september 2024*

Eelotsusetaotlus – ELTL artikkel 267 – Mõiste „kohus“ – Struktuurilised ja funktsionaalsed kriteeriumid – Õigusemõistmise ülesannete või haldusülesannete täitmine – Vannutatud audiitorite tegevust reguleeriv ja/või nende üle järelevalvet tegev sõltumatu avalik-õiguslik asutus – Sisemine organisatsiooniline korraldus – Pädevus omal algatusel menetlust alustada – Sanktsioonide määramise pädevus – Otsused, mida saab kohtus vaidlustada – Kaebuse esemeks oleva otsuse vastu võtnud asutustega võrreldes „kolmanda isiku“ staatuse puudumine – Vastuvõetamatus

Kohtuasjas C-368/23 [Fautromb] [i],

mille ese on ELTL artikli 267 alusel formation restreinte du Haut Conseil du commissariat aux comptes'i (kõrgema audiitorite nõukoja piiratud koosseis, Prantsusmaa) 25. mai 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. juunil 2023, menetluses

Haut Conseil du commissariat aux comptes

versus

MO,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, Euroopa Kohtu asepresident L. Bay Larsen (ettekandja), kohtunikud T. von Danwitz, A. Kumin ja I. Ziemele,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik S. Spyropoulos,

arvestades kirjalikku menetlust ja 9. aprilli 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– MO, esindajad: *avocats* H. Carrasco, F. Molinié ja M. Nguyen Chanh,

– Prantsuse valitsus, esindajad: R. Bénard ja M. Guiresse,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

[i] Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

– Belgia valitsus, esindajad: A. De Brouwer ja L. Van den Broeck,

– Euroopa Komisjon, esindajad: O. Gariazzo, G. Goddin, M. Mataija ja G. von Rintelen,

olles 13. juuni 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) artiklit 25 koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiviga 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT 2006, lk 157, lk 87), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/56/EL (ELT 2014, L 158, lk 196) (edaspidi „direktiiv 2006/43“), ning koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrusega (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2005/909/EÜ (ELT 2014, L 158, lk 77).

2 Taotlus esitati vaidluses, mille pooled on Haut Conseil du commissariat aux comptes (kõrgem audiitorite nõukoda, Prantsusmaa; edaspidi „H3C“) ja MO, kes on audiitor, seoses asjaoluga, et viimane tegutses samal ajal nii audiitorina kui tegeles ka teatava äritegevusega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2006/43

3 Direktiivi 2006/43 artikli 2 punktis 10 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

10) „pädevad asutused“ – õigusaktiga määratud asutus, kes vastutab vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tegevuse reguleerimise ja/või järelevalve või nendega seotud konkreetsete aspektide eest; […]“.

4 Nimetatud direktiivi artikli 30 „Uurimiste ja sanktsioonide süsteemid“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad tõhusate uurimiste ja sanktsioonide süsteemide olemasolu, et avastada, korrigeerida ja vältida nõuetele mittevastavat kohustuslikku auditit.“

5 Direktiivi artikli 30a „Karistuste kohaldamise õigus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et pädevatel asutustel on õigus […] kohaldada vähemalt järgmisi haldusmeetmeid ja karistusi:

[…]“.

6 Direktiivi artikli 32 lõigetes 1 ja 4 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid loovad lõigetes 2–7 sätestatud põhimõtetele tugineva vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tõhusa avaliku järelevalve süsteemi ning määravad niisuguse järelevalve eest vastutava pädeva asutuse.

[…]

4. Pädeval asutusel on lõplik vastutus järgmise järelevalve üle:

a) vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tunnustamine ja registreerimine;

b) standardite vastuvõtmine audiitorühingute kutse-eetika ja sisemise kvaliteedikontrolli kohta, välja arvatud juhul, kui kõnealused standardid võtavad vastu või kiidavad heaks muud liikmesriigi asutused;

c) jätkuõpe;

d) kvaliteedi tagamise süsteemid;

e) uurimis- ja halduslikud distsiplinaarsüsteemid.“

Direktiiv 2006/123

7 Direktiivi 2006/123 artikli 25 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid tagavad, et teenuseosutajate suhtes ei kohaldata nõudeid, mis kohustavad neid tegutsema teatud konkreetses valdkonnas või mis piiravad erinevate tegevuste ühiselt või partnerluse korras elluviimist.

Siiski võib selliseid nõudeid kohaldada järgmiste teenuseosutajate suhtes:

a) teenuseosutajad reguleeritud kutsealadel, kui selliste nõuete kehtestamine on põhjendatud vajadusega tagada vastavus kutse-eetikat ja ametialast käitumist reguleerivatele eeskirjadele, mis on iga kutseala laadist tulenevalt erinevad, ning kui see on vajalik nende sõltumatuse ja erapooletuse tagamiseks;

b) sertifitseerimise, akrediteerimise, tehnilise järelevalve, testimise või katsetamise teenuste osutajad, kui selliste nõuete kehtestamine on põhjendatud vajadusega tagada teenuseosutajate sõltumatus ja erapooletus.“

Prantsuse õigus

Äriseadustik

8 Äriseadustiku (code de commerce) artikkel L. 822-10 nägi põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „äriseadustik“) ette järgmist:

„Vannutatud audiitori ülesanded on ühitamatud:

[…]

3° äritegevusega otse või vahendaja kaudu […]“.

9 Äriseadustiku artiklis L. 824-1 oli eelkõige sätestatud, et audiitori kutsetegevust käsitlevate seadusjärgsete tingimuste rikkumine kujutab endast distsiplinaarsüütegu.

10 H3C piiratud koosseis loodi äriseadustiku artikliga L.821-2 II, mille kohaselt on tal pädevus määrata audiitoritele distsiplinaarsüütegude toimepanemise eest sanktsioone.

11 H3C kolleegiumi liikmetena on H3C piiratud koosseisu liikmete suhtes kohaldatavad 20. jaanuari 2017. aasta seaduse nr 2017-55 sõltumatute haldusasutuste ja riigiasutuste üldise staatuse kohta (loi n° 2017-55, du 20 janvier 2017, portant statut général des autorités administratives indépendantes et des autorités publiques indépendantes; *JORF*, 21.1.2017, köide nr 2) sätted. Sellest tuleneb eelkõige, et nende liikmete ametiaega ei saa ennetähtaegselt lõpetada ning nende suhtes kohaldatakse kutse-eetika eeskirju, millega nähakse ette mitmesugused ühildamatused ja kohustatakse neid täitma oma ametikohustusi väärikalt, ausalt ja usaldusväärselt, lõpetama viivitamata igasugune huvide konflikt ning mitte saama ega küsima oma ülesannete täitmisel juhiseid üheltki asutuselt.

12 Äriseadustiku artiklis L. 824-13 oli sätestatud:

„[H3C] otsus avaldatakse tema veebisaidil. Vajaduse korral avalikustatakse see ka [H3C] määratud väljaannetes, ajalehtedes või andmekandjates sellises avalikustamise vormis, mis on proportsionaalne toime pandud süüteo või määratud sanktsiooniga. Kulud jäävad karistatud isikute kanda.

[…]“.

13 Äriseadustiku artiklis L. 824-14 oli sätestatud:

„Karistatud isik või [H3C] president võib pärast [H3C] kolleegiumilt nõusoleku saamist esitada kaebuse Conseil d’État’le (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu).“

Halduskohtumenetluse seadustik

14 Halduskohtumenetluse seadustiku (code de justice administrative) artiklis L. 311-4, mida on muudetud 25. oktoobri 2021. aasta seaduse nr 2021-1382 (loi n° 2021-1382; *JORF*, 26.10.2021, köide nr 2) artikliga 33, oli sätestatud:

„Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) lahendab esimese ja viimase astmena kaebusi, mis on talle määratud:

[…]

4° äriseadustiku artikli L. 824-14 alusel;

[…]".

Määrus nr 2023-1142

15 6. detsembri 2023. aasta määrus nr 2023-1142, mis käsitleb kestlikkusteabe avalikustamist ja sertifitseerimist ning ettevõtte keskkonna-, sotsiaalseid ja juhtimisstandardeid puudutavaid kohustusi (ordonnance n° 2023-1142, du 6 décembre 2023, relative à la publication et à la certification d'informations en matière de durabilité et aux obligations environnementales, sociales et de gouvernement d'entreprise des sociétés commerciales; *JORF*, 7.12.2023, köide nr 19), sisaldab sätteid, millega H3C asemele luuakse Haute autorité de l'audit (kõrge auditeerimisasutus).

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 MO on alates 1967. aastast raamatupidamisekspertide kutseliidu liige ja audiitorite kutseliidu liige.

17 MO-le kuulub otseselt või kaudselt äriühingu Fiducial International SA kaudu 99,9% tema juhitava äriühingu Fiducial SC kapitalist. See äriühing on emaettevõtja multidistsiplinaarses kontsernis Fiducial, mille MO asutas 1970. aastal ja mis pakub ettevõtjatele mitmekülgseid teenuseid.

18 Selles kontsernis tegeleb *société fiduciaire nationale d'expertise comptable* Fidexpertise SA – mille kapitalist kuulub otseselt või kaudselt 98,69% MO-le, kes on selle juhatuse esimees ja tegevdirektor – koos oma tütarettevõtjatega raamatupidamisekspertiisiga. Selles kontsernis tegeleb *société fiduciaire nationale de révision comptable* Fidaudit SA – mille kapitalist kuulub otseselt või kaudselt 98% MO-le, kes on selle juhatuse esimees ja tegevdirektor – koos oma tütarettevõtjatega audiitortegevusega.

19 Peale selle pakub kontsern Fiducial SC tütarettevõtjate kaudu ettevõtjatele mitmesuguseid muid teenuseid, nagu turvateenused, kontorivarustuse ja -mööbli müük, IT-teenuste osutamine, kinnisvarateenused ja kinnisvara investeerimisühingute haldamine ning pangandustegevus. Nimetatud kontsern käitab ka üleriigilise leviga raadiojaama ja piirkondlikku meediat.

20 H3C president teavitas 3. jaanuaril 2022 H3C peaettekandjat reast asjaoludest, mis lubavad oletada, et MO tegeleb äritegevusega, mis ei ole audiitori ülesannetega kokkusobivad.

21 Pärast seda, kui H3C peaettekandja uuris MO audiitortegevusega seotud kohustuste täitmist, tegi H3C üksikjuhte lahendav koosseis 13. oktoobri 2022. aasta otsuse algatada MO suhtes sanktsiooni määramise menetlus.

22 Selle koosseisu vastuväidetes heideti talle ette, et ta rikkus alates 3. jaanuarist 2016 äriseadustiku artiklit L. 822-10, kuna ta tegeles otseselt või kaudselt äriühingute Fiducial SC ja Fiducial International kaudu äritegevusega, mida ei saa pidada „raamatupidamiseksperdi kutseala kõrvaltegevuseks“ ja mis on seega vastuolus audiitori ülesannetega.

23 H3C peaettekandja edastas 3. jaanuaril 2023 H3C piiratud koosseisu presidendile nende etteheidete kohta esitatud teate koopia koos uurimisaruande ja uurimistoimiku koopiaga ning saatis talle lõpparuande 19. jaanuaril 2023.

24 13. aprilli 2023. aasta istungil, kuhu MO oli kutsutud, taotles peaettekandja, et MO kustutataks audiitorite registrist, talle määrataks rahatrahv ja määrataks otsuse avaldamine majandus- või finantsajalehes asjaomase isiku kulul.

25 Nende distsiplinaarmenetluste kontekstis peab H3C piiratud koosseis vajalikuks küsida Euroopa Kohtult, kuidas tõlgendada direktiivi 2006/123 artiklit 25 koostoimes direktiivi 2006/43 ja määruse nr 537/2014 sätetega.

26 Oma eelotsusetaotluses rõhutab H3C piiratud koosseis, et ta on „kohus“ ELTL artikli 267 tähenduses.

27 Sellega seoses märgib ta, et ta loodi äriseadustiku artikliga L.821-2 II, mille kohaselt on tal pädevus määrata audiitoritele distsiplinaarsüütegude ja rikkumiste toimepanemise eest sanktsioone.

28 H3C kolleegiumi liikmetena ei saa piiratud koosseisu kuuluvate liikmete ametiaega ennetähtaegselt lõpetada. Nende suhtes kohaldatakse kutse-eetika eeskirju, millega nähakse ette mitmesugused ühildamatused ja kohustatakse neid täitma oma ametikohustusi väärikalt, ausalt ja usaldusväärselt, lõpetama viivitamata igasugune huvide konflikt ning mitte saama ega küsima oma ülesannete täitmisel juhiseid üheltki asutuselt.

29 Mis puudutab sanktsioonide määramise menetlust audiitori suhtes, siis täpsustab eelotsusetaotluse esitanud organ, et ta ei saa omal algatusel kaebust läbi vaadata, kuna menetlust saab alustada alles pärast seda, kui H3C peaettekandja tema poole pöördub. Peaettekandja ülesanne on viia läbi uurimine, mille tulemusel esitab ta pärast huvitatud isiku ärakuulamist H3C-le aruande. H3C kolleegium arutab asja ilma eelotsusetaotluse esitanud organi liikmeteta ja koostab olenevalt olukorrast etteheite või etteheited, mille H3C peaettekandja edastab huvitatud isikule ja mis esitatakse seejärel H3C piiratud koosseisule.

30 Huvitatud isik kuulatakse avalikul istungil ära, kusjuures tal on võimalus olenevalt olukorrast taotleda piiratud koosseisu mõne liikme taandamist; piiratud koosseis arutab asja ilma, et huvitatud isik ja H3C peaettekandja seal viibiks, ning teeb põhjendatud otsuse.

31 Selles kontekstis võib H3C piiratud koosseis muu hulgas määrata sanktsioone.

32 H3C piiratud koosseisu otsuste peale võib karistatud isik või H3C president pärast H3C kolleegiumilt nõusoleku saamist esitada Conseil d’État’le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kaebuse.

33 Neil asjaoludel otsustas H3C piiratud koosseis menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2006/123] artiklit 25 tuleb eelkõige [direktiivi 2006/43] ja määruse [nr 537/2014] sätteid arvestades tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, et riigisisese õigusaktiga on keelatud vannutatud audiitoritel ja audiitorühingutel tegeleda mis tahes äritegevusega, olenemata sellest, kas nad tegelevad sellega otse või vahendaja kaudu?

2. Kui vastus on jaatav, siis kas see on nii ka juhul, kui selle õigusaktiga on keelu kohaldamisalast erandina välja jäetud esiteks äritegevus, mis on raamatupidamiseksperdi kutseala kõrvaltegevus ja mis toimub kooskõlas vannutatud audiitorite kutse-eetika ja sõltumatute eeskirjadega ning 19. septembri 1945. aasta määruse nr 45-2138[, millega asutatakse raamatupidamisekspertide liit ja reguleeritakse raamatupidamisekspertide ametinimetust ja kutseala (ordonnance n° 45-2138, du 19 septembre 1945, portant institution de l'ordre des experts-comptables et réglementant le titre et la profession d'expert-comptable; *JORF*, 21.9.1945, lk 5938)], artikli 22 kolmandas lõigus ette nähtud tingimustel, ja teiseks äritegevus, millega tegeleb mitut kutseala ühendav äriühing kõrvaltegevusena 31. detsembri 1990. aasta seaduse nr 90-1258 [seadustes või haldusaktides reguleeritud staatusega või kaitstud ametinimetusega vabade elukutsete alal äriühingu vormis tegutsemise ja finantsosalusega vabakutseliste äriühingute kohta (loi n° 90-1258, du 31 décembre 1990, relative à l'exercice sous forme de sociétés des professions libérales soumises à un statut législatif ou réglementaire ou dont le titre est protégé et aux sociétés de participations financières de professions libérales; *JORF*, 5.1.1991, lk 216)] artiklis 31-5 ette nähtud tingimustel?"

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

34 Prantsuse valitsus väidab oma kirjalikes seisukohtades, et H3C piiratud koosseis ei ole „kohus" ELTL artikli 267 tähenduses. Eelkõige väidab ta, et otsus, mille see organ peab tegema, ei ole kohtuotsus. Lisaks leiab see valitsus, et H3C-l on korraga reguleerimise, valdkondliku järelevalve ja karistamise ülesanded, mida ta täidab omal algatusel, mis kinnitab, et tema ülesanded on laadilt haldusülesanded. Sellist järeldust ei sea kahtluse alla H3C sisemine korraldus, mis tuleneb eelkõige Prantsuse põhiseadusest tulenevatest nõuetest.

35 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt võtab Euroopa Kohus selle hindamisel, kas eelotsusetaotluse esitanud organ on „kohus" ELTL artikli 267 tähenduses – mis on üksnes liidu õiguse valdkonda kuuluv küsimus –, arvesse järgmisi asjaolusid nende kogumis: organi asutamine seaduse alusel, tema alalisus, tema kohtualluvuse kohustuslikkus, menetluse võistlevus, õigusnormide kohaldamine organi poolt ning tema sõltumatus (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Samuti nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et liikmesriigi kohus võib pöörduda Euroopa Kohtu poole vaid juhul, kui tegemist on poolelioleva vaidlusega ja liikmesriigi kohus peab vastavas menetluses tegema kohtuotsuse jõudu omava lahendi (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Seega tuleb see, kas organil on õigus esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus, määrata kindlaks nii struktuuriliste kui ka funktsionaalsete kriteeriumide järgi. Nii võib riigiorganit pidada „kohtuks“ ELTL artikli 267 tähenduses, kui ta täidab õigusemõistmise ülesandeid, samas ei saa teda muude, eeskätt haldusülesannete täitmisel pidada kohtuks (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Siit tulenevalt on selleks, et teha kindlaks, kas riigiasutust, kellele seadus annab erinevat laadi ülesanded, tuleb kvalifitseerida „kohtuks“ ELTL artikli 267 tähenduses, vaja kontrollida, millist spetsiifilist laadi ülesandeid ta täidab konkreetses õiguslikus kontekstis, millega seoses ta Euroopa Kohtu poole pöördub (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Euroopa Kohus täpsustas samuti, et see kontroll on eriti tähtis haldusasutuste puhul, kelle sõltumatus on liidu õigusest tulenevate nõuete otsene tagajärg, mis annab neile sektoriaalse kontrolli ja turujärelevalve pädevuse. Kuigi need asutused võivad vastata käesoleva kohtuotsuse punktis 35 loetletud kriteeriumidele, on sektoriaalne kontroll ja turujärelevalve peamiselt halduslikku laadi, kuna see eeldab selliste pädevuste teostamist, mis ei ole seotud kohtutele antud pädevusega (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 45).

40 Isegi kui riigisisese organi õiguslik alus, alalisus, menetluse võistlevus, tema poolt õigusnormide kohaldamine ja tema sõltumatus on väljaspool kahtlust, saab ta Euroopa Kohtule esitada eelotsusetaotluse üksnes juhul, kui ta täidab tema menetluses olevas asjas õigusemõistmisega seotud ülesandeid (vt selle kohta 3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 46).

41 Lisaks on kaudseteks tõenditeks selle kohta, et kõnealune organ ei täida mitte õigusemõistmise, vaid haldusülesandeid, tema õigus alustada menetlust omal algatusel ja tema õigus määrata tema pädevusse kuuluvates valdkondades – samuti omal algatusel – sanktsioone (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 48).

42 Organi ülesannete laadi hindamisel tuleb arvesse võtta ka tema rolli ja kohta liikmesriigi õiguskorras. Seega tuleb kvalifitseerida „halduslikuks“ nende organite tegevus, kelle ülesanne ei ole kontrollida otsuse õiguspärasust, vaid võtta esimest korda seisukoht hallatava õigussubjekti kaebuse suhtes, ja kelle otsuste peale saab kohtusse edasi kaevata (vt selle kohta 3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punktid 50 ja 51 ning seal viidatud kohtupraktika).

43 Euroopa Kohus on samuti meelde tuletanud, et mõiste „kohus“ ELTL artikli 267 tähenduses saab tähistada oma olemuselt ainult organit, kes on kaebuse esemeks oleva otsuse vastu võtnud organi suhtes kolmas isik (3. mai 2022. aasta kohtuotsus CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Lõpuks leidis Euroopa Kohus, et otsus on haldusotsus, kui sellel ei ole kohtuotsuse tunnuseid, sealhulgas jõustunud kohtuotsuse seadusjõudu (vt selle kohta 16. septembri 2020. aasta kohtuotsus Anesco jt, C-462/19, EU:C:2020:715, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Eeltoodut arvestades tuleb käesolevas asjas kõigepealt analüüsida H3C olemust ja ülesandeid direktiiviga 2006/43 ette nähtud vannutatud audiitorite avaliku järelevalve süsteemis.

46 Selle kohta olgu märgitud, et nimetatud direktiivi artikli 32 lõige 1 nõuab, et liikmesriigid kehtestaksid vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tõhusa avaliku järelevalve süsteemi ning määraksid sellise järelevalve eest vastutava pädeva asutuse.

47 Selle direktiivi artikli 32 lõike 4 kohaselt on pädeval asutusel lõplik vastutus järelevalve üle, mis puudutab vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tunnustamist ja registreerimist, standardite vastuvõtmist audiitorühingute kutse-eetika, sisemise kvaliteedikontrolli ja audiitorkontrolli kohta, jätkuõpet, kvaliteedi tagamise süsteeme ning uurimis- ja halduslikke distsiplinaarsüsteeme.

48 Riiklikku järelevalvet teevad liikmesriikide pädevad asutused, kes on direktiivi 2006/43 artikli 2 punktis 10 määratletud kui õigusaktiga määratud asutus või kes vastutavad vannutatud audiitorite ja audiitorühingute tegevuse reguleerimise ja/või järelevalve eest.

49 Lisaks tuleb märkida, et selle direktiivi artikli 30 lõike 1 kohaselt tagavad liikmesriigid mõjusate uurimiste ja karistuste süsteemide olemasolu, et avastada, korrigeerida ja vältida nõuetele mittevastavate kohustuslike auditite tegemist, ning selle direktiivi artikli 30a lõike 1 kohaselt näevad liikmesriigid ette, et pädevatel asutustel on õigus kohaldada haldusmeetmeid ja karistusi, mis on selles direktiivis loetletud.

50 Arvestades talle liidu õigusega pandud järelevalve- ja karistamispädevust, täidab liikmesriigi poolt eelkõige direktiivi 2006/43 artikli 32 lõike 1 alusel määratud pädev asutus põhimõtteliselt haldusülesandeid.

51 Vaatamata sellele, et niisuguse asutuse ülesanded on laadilt põhimõtteliselt haldusülesanded, tuleb siiski kindlaks teha, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 38 viidatud kohtupraktikast, kas seda asutust tuleb põhikohtuasjas täidetavate ülesannete konkreetses kontekstis pidada „kohtuks“ ELTL artikli 267 tähenduses.

52 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 42, et H3C-l on võimalus teha otsus omal algatusel. Lisaks nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas algatati distsiplinaarmenetlus ilma, et H3C-le oleks eelnevalt kaebust esitatud.

53 Seejärel tuleb märkida, et nagu nähtub äriseadustiku artiklist L. 824-14, võib sellises distsiplinaarmenetluses, nagu on kõne all põhikohtuasjas, karistuse määramise otsuse peale esitada kaebuse Conseil d’État’le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu).

54 Selle kohta tuleb märkida, et kui selline kaebus esitatakse, on H3C vastustaja rollis. Kuid H3C selline osalemine kaebemenetluses, milles vaidlustatakse tema enese otsus, kujutab endast tõendit selle kohta, et kui H3C selle otsuse tegi, ei olnud ta kolmas isik vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 43 viidatud tähendusele.

55 Lõpuks, nagu rõhutas Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades, teeb Conseil d’État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) sellise sanktsiooni määrava otsuse peale esitatud kaebuse kohta otsuse esimeses ja viimases astmes kooskõlas halduskohtumenetluse seadustiku artikliga L.311-4 ja äriseadustiku artikliga L. 824-14. Euroopa Kohtu käsutuses olevast teabest nähtub, et Prantsuse õiguses tähendab see asjaolu, et nimetatud karistuse määramise otsust ei peeta seadusjõudu omavaks.

56 On tõsi, nagu väitis MO, et käesolevas eelotsusetaotluses pöördub Euroopa Kohtu poole H3C erikoosseis, st tema piiratud koosseis. Selle kohta väidab MO sisuliselt, et piiratud kooseisu tegevust ja H3C tegevust tuleb lahus hoida nii seoses menetluse algatamisega kui ka seoses piiratud koosseisu staatusega Conseil d'État's (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) viimasele esitatud kaebuste raames.

57 Siiski, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 43 sisuliselt märkis, tuleb käesoleva eelotsusetaotluse aluseks olevates menetlustes H3C-d tervikuna lugeda järelevalveasutuseks, ehkki ta tegutseb oma organisatsioonilise struktuuri erinevate üksuste kaudu.

58 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiiv 2006/43 viitab üksnes „pädevatele asutustele", eristamata neid asutusi ja nende erinevaid osi. Seega ei saa asjaolu, et liikmesriik on sellise asutuse organiseerimise korra määratlemisel otsustanud kehtestada sisemenetluse, mis hõlmab selle asutuse mitme üksuse järjestikuseid samme, et lahutada ühelt poolt uurimis- ja menetlemisülesanded ning teiselt poolt sanktsiooni määramise ülesande, viia järelduseni, et selle asutuse poolt kõnealuse sisemenetluse lõpus vastu võetud otsus ei ole halduslikku laadi.

59 Eelkõige ei saa sellest järeldada, et H3C sisemine korraldus võimaldab asuda seisukohale, et tema piiratud koosseisul on H3C enda suhtes „kolmanda isiku" staatus käesoleva kohtuotsuse punktis 43 meenutatud tähenduses.

60 Lisaks, nagu märkis Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades, tuleneb kohaldatavast riigisisesest õigusest, et äriseadustiku artikkel L.824-13 viitab sõnaselgelt H3C piiratud koosseisu otsusele distsiplinaarvaldkonnas kui „[H3C] otsusele", mitte aga selle koosseisu otsusele.

61 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et H3C piiratud koosseisul ei ole konkreetses õiguslikus kontekstis, millega seoses ta Euroopa Kohtu poole pöördub, mitte õigusemõistmise, vaid haldusülesandeid. Seetõttu ei saa teda lugeda „kohtuks" ELTL artikli 267 tähenduses, mistõttu on tema esitatud eelotsusetaotlus vastuvõetamatu.

Kohtukulud

62 Kuna põhimenetluse poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud organis pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse see organ. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Eelotsusetaotlus, mille on esitanud formation restreinte du Haut Conseil du commissariat aux comptes (kõrgeima audiitorite nõukoja piiratud koosseis, Prantsusmaa) 25. mail 2023, on vastuvõetamatu.

Allkirjad